Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація подъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи незапечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к
на пôвъ року . 1 зр. 20 к
на чверть року . 60 к
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 189. | Нинѣ: Огд. П. У. Д. | Завтра: Евтиха см | Ровал. Лаврент. | Недѣля 23 серпня (4 вересня) 1892 | Восходъ сонця 5 г. 24 м.; заходъ 6 г. 33 м. Баром. 765 терм. + 20 4° + 11 0°. | Рôкъ II.

Що робити?

Коли якій чоловѣкъ занедужае, то майже завсѣгды такъ буває, що каждый, хто дивить ся на его недугу, радъ бы ему помочи, радъ бы его вылѣчити зъ неи и подає ему на ню заразъ способы та лѣки — розумѣе ся, каждый на свôй ладъ, оденъ радить се, другій то, а недужому, хочь не стае вôдъ тыхъ радъ лекше, то всежъ таки бодай вôдраднѣйше, коли видить, що добрѣ люде его не опускають, а бодай яку таку несуть ему помôчь. Бувае й такъ, що мѣжь тыми всѣлякими радами, якѣ недужому подають, знайдесь таки одна або друга така, котра хочь не зовсѣмъ ему поможе, то бодай улекшить ему его станъ недужій, а може навѣть и спинить недугу на якійсь часъ, доки ажь не знайдесь правдивый лѣкарь, котрый возьмесь лѣчити его пôсля всякихъ правилъ штуки лѣкарскои. Певно, що найлѣпше есть закликати заразъ лѣкаря на помôчь, але коли того нема, то щожь дѣяти? — треба радити, якъ хто знае. Отъ такъ постановили й мы зробити. Але нехай нѣхто не думае, що мы беремось давати може якѣ рады, що хочемо подавати якѣсь лѣки на холеру, котра теперь лютить ся мало чи не по цѣлôй Европѣ. У насъ на думцѣ инша пошесть, таки наша питома, котра зродила ся й выбухла таки въ нашôмъ краю и обняла досыть широкѣ круги нашого селяньства, пошесть, котра въ певнôй мѣрѣ есть мало що не такъ само страшна, якъ та пошесть, що забирае людей на той свѣтъ. Мы маемо тутъ на думцѣ пошесть еміґраційну, котра, якъ то вже достаточно звѣстно зъ часописей, прибрала въ послѣднихъ часахъ досыть широкѣ розмѣры, а котрои наслѣдки, котрыхъ доси ще не видко, можуть стати, ба — скажемо смѣло — й стануть дуже сумнѣ.

Хто слѣдивъ и слѣдить за симъ небувалымъ доси у насъ проявомъ, мусить прийти до переконаня, що першою и найголовнѣйшою его причиною есть дуже лихе и невôдрадне економічне положене нашого селяньства. Всѣлякого рода аґітаціи грають тутъ лишь другу ролю. Трудно прецѣ собѣ й подумати, якъ мôгъ бы той, котрому добре веде ся, котрый мае свôй кусень землѣ, свôй власный кутикъ, послухати хочь бы не знати якихъ облестныхъ и хитрыхъ аґентôвъ та зъ легкимъ серцемъ покидати певне а чѣпати ся непевного, колибъ ему дѣйстно добре вело ся. Чоловѣкъ, що разъ звязавъ свою судьбу зъ землею, не покидае ся ей такъ легко, а тымъ бôльше такій, що зъ дѣда прадѣда лишь землѣ державъ ся и зъ неи жививъ ся. Лишь велика, крайна нужда могла довести до того, що значне число селянъ дае ся баламутити хитрымъ аґентамъ и покидае свôй край, шукаючи щастя давнѣйше за моремъ а въ найновѣйшихъ часахъ въ сусѣднôй державѣ, де такъ само хочь бы й тамошнымъ людямъ не такъ то дуже свѣтло веде ся.

Фактомъ есть, и того нѣхто не заперечить, що нашъ селянинъ дуже збѣднѣвъ. Землѣ стало дуже мало, ґрунты роздробленѣ, всѣлякѣ банки зруйнували велику масу селяньства а несовѣстнѣ лихварѣ нищать его до послѣдка. Селянинъ задовживъ ся и не може зъ тыхъ довгôвъ выдобути ся, а ту до старыхъ довгôвъ приходять ще й новѣ, бо жити треба, а нема зъ чого. Зарôбку майже нема нѣякого, бо той, якій есть, то такъ малый и незначный, що на него не можна навѣть и числити. До того всего приходить ще й темнота, котра не дозваляе селянинови вышукувати якихсь новыхъ дорôгъ, якихсь новыхъ жерелъ свого доходу.

Щожь на то все робити? Дати на то важне питане хочь бы дрôбку вдоволяючу вôдповѣдь, то рѣчь дуже трудна. Тыхъ вôдносинъ, якѣ теперь у насъ вытворили ся, не змѣнить ся однымъ почеркомъ пера; мусѣвъ бы то бути хиба якійсь дуже ґеніяльный, мало що не якійсь чудотворный проектъ, котрый бы вôдъ разу такъ змѣнивъ долю нашого селяньства, що оно наразъ почулось бы щасливе и вдоволене. До лѣченя тои нашои недуги суспôльнои мусѣвъ бы хиба взяти ся дѣйство якійсь лѣкарь спеціялистъ. Але суть способы, котрыми можна бы ту недугу бодай менше грôзною зробити, бодай яку таку подати въ ней пôльгу, и о тыхъ то способахъ хочемо дещо тутъ сказати.

Передовсѣмъ уважаемо за конче потрѣбне, щобы нашому селяньству въ законодавчôй дорозѣ прийти якось въ помôчь и облегчити ему его тягары. За кôлька днѣвъ збирае ся

ВОРОЖБА.

Оповѣдане Маврикія Йокая.

(Дальше.)

И такъ стало ся, якъ собѣ оба приятелѣ постановили.

Скоро дѣтей вôдлучено вôдъ грудей, мало кожде зъ нихъ по двѣ матери и по двохъ опѣкунôвъ-батькôвъ. Мовь рôднѣ братъ и сестра выховували ся они то въ тôмъ, то въ другôмъ домѣ. Спершу самѣ родичѣ були за тымъ, щобы дѣти любили ся; але вôдтакъ годѣ було ихъ розлучити. Матери мусѣли по неволѣ свои чутя гамувати, коли вôдъ часу до часу не бачили своихъ дѣтей.

Коли дѣти по довгôй розлуцѣ зъ родичами вертали до ихъ дому, то тѣ ледви ихъ пôзнавали. Якѣ они гарнѣ стали! якъ выросли! якѣ веселѣ! и якъ щиро они себе люблять! Особливо Баротый не мôгъ надивувати ся, коли дѣти що року вертали до дому зъ новыми доказами поступу въ науцѣ. И Баротый вмѣвъ читати та и писати незле, неразъ уложивъ письмо; але се, чого монахинѣ и монахи въ Вышеградѣ навчили дѣтей, було ему въ бôльшôй части незнане. Якъ гарно спѣвали дѣти разомъ всѣлякѣ святѣ псальмы!

Лише одно не подобало ся ему, що дѣти у вышеградскои матери вôдъ великои науки такъ дуже зблѣдли на лици.

А вжежь, дѣти выглядали зовсѣмъ инакше, коли провѣвши пôвъ року надъ озеромъ Плятеньскимъ вертали на зиму до Доріи. Той немало дивувавъ ся, видячи хлопця и дѣвчину румяными та здоровыми, якъ орѣхъ. Кôлько веселого гамору робили они дома и якѣ сильнѣ стали обоє! Але нѣгде правды дѣти, притôмъ забули они все до чиста, чого учили ся, а монахи и монахинѣ мали зновъ немало роботы, закимъ они зъ обоихъ обпаленыхъ сонцемъ збиточникôвъ зробили зновъ чемныхъ и пильныхъ ученикôвъ.

Чимъ дальше, завдане вченыхъ учителѣвъ ставало щоразъ тяжше; щоразъ бôльше подобавъ ся ученикови и учениці системъ Баротого. Дѣти росли; дѣвчина перестала вже бути дитиною, а молодый Валтазаръ такожь — однакъ въ души обое ще були дѣтьми, братомъ и сестрою.

Они все вчили ся, що мусять любити ся якъ братъ и сестра; такъ учили ихъ монахи и монахинѣ, книжки, батьки и матери и голосъ лѣса, якѣ чули, коли разомъ проходжували ся понадъ берегомъ рѣки.

Они мали вже по сѣмнайцять лѣтъ и все ще имъ здавало ся, що они люблять ся якъ рôднѣ. Ажь одна проста пригода показала имъ, що они троха инакше люблять ся.

У Вышеградѣ було тогды повно Римлянъ, що утекли передъ революцією до угорского короля и надѣяли ся, що вôнъ зробить ладъ въ Италіи. Межи ними бувъ потомокъ ґрафа Чефрані: Пилипъ Чефрані зъ своими дѣтьми: Енрікомъ и Пелінелею.

Енріко, то бувъ гарный двайцятьлѣтный лицарь, а Пелінеля була въ однôмъ вѣцѣ зъ Оленою, лише що она выросла у дворскôмъ товариствѣ въ Неаполи и пôдчасъ довго тревающои пошести чула, якъ читали оповѣданя Боккачія.

Енріко вподобавъ собѣ дуже Олену, зъ котрою запôзнавъ ся на дворѣ короля, а що его батько бувъ давнымъ приятелемъ ей батька, то вôнъ и вôдвидѣвъ ей дома. Тутъ удало ся ему такожь легко позыскати собѣ приязнь щирого, сердечного Валтазара.

Италіянець поступавъ собѣ такъ, якъ бы справдѣ уважавъ Олену сестрою Доріѣ. Они знали ся ще надто коротко, щобы вôнъ мôгъ знати всѣ тайны родиннѣ, и почасти се навѣть подобало ся Оленѣ, що ей мавъ за ґрафянку Дорію, коли тымчасомъ она була лише шляхтянкою зъ дому.

Сю свою пустоту она дорого переплатила.

Коли одного дня задержано въ замку Валтазара, котрый тогды належавъ уже до королѣвскои ґвардіѣ, вôдшукавъ Енріко Олену и при матери ей, ґрафини Доріи, просивъ ей зъ зовсѣмъ невиннымъ лицемъ, щобы свому

Соймъ краєвый и вôнъ то повиненъ бы зрѣло застановити ся надъ сею справою. Не сумнѣваемо ся, що ся справа буде пôднесена въ Соймѣ, лишь гадаемо, що єѣ не треба бы тамъ трактувати лишь отъ такъ побѣжно, ба може ще й лишь теоретично та пристрастно выводячи всѣлякû обставины політичнû та національнû. Справа се, на нашъ поглядъ, чисто економічнои натуры, и зъ сего становища треба бы єѣ трактувати. Треба бы застановити ся не лишь надъ тымъ, въ якій способъ можна бы нашому селяньству облегчити его тягары, але й якъ выдобути его зъ довгôвъ и утворити для него такій кредитъ, котрый бы дозволивъ двигнути ся ему зъ бѣды и нужды, а не грозивъ ему новою руиною. Дуже на часѣ було бы взяти ся — але розумѣє ся безъ всякого бюрократичного формалізму до заводженя по громадахъ касъ позычковыхъ при якъ найсвобôднѣйшôй участи громады и пôдъ контролею самои громады. Се рѣчь загально звѣстна, що кождый, котрый чогось дорабляє ся, бере ся найрадше тогды до дѣла, коли нѣхто не стоить ему на перешкодѣ, коли нѣхто ему не каже: Роби такъ, бо я такъ хочу, такъ кажу. Таке поступованє спинає лишь самостôйну дѣяльнôсть и вôдбираe охоту и енергію. У насъ бы певно було не двоє або троє але въ десятеро и бôльше такихъ громадскихъ дрôбныхъ институцій кредитовыхъ, колибъ членамъ ихъ була полишена бôльша свобода и бôльша самостôйнôсть. Може мы се трохи неясно высказуємо, але намъ видить ся, що знайдуть ся и такû, що насъ порозумѣють.

Дальше треба звернути увагу на домашный промыслъ господарскій и не трактувати его такъ, якъ доси, а взяти ся до него практичнѣйше и не лишь показувати людямъ новû жерела доходу але й отвирати тû жерела.

Наконець треба бы подати по селахъ и бôльшу можнôсть заробкованя. Се рѣчь загально звѣстна, що у насъ всюды по селахъ платять робôтника дуже дешево и ще кажуть, що робôтникъ дорогій. Мы се розумѣемо; кождый хотѣвъ бы на своє выйти. Але въ загальнôй нуждѣ не то дорога, щобы зъ неи выйти; треба обмежити свои розходы, коли стають бôльшû выдатки. Намъ видить ся, що колибъ одна часть нашихъ рôльникôвъ господарôвъ, що потребує робôтника, а платить ему теперь 10 до 15 крейцарôвъ, не дуже бы черезъ то потерпѣла, колибъ збôльшила робôтникови платню н. пр. о 5 кр. отже на 15 до 20 кр., а за то въ такôй самôй мѣрѣ зменшила выдатки на свои особистû цѣли, котрû дуже часто служать лишь на розрывку и забаву. Тымъ не пошкодила бы й собѣ й помогла бы другимъ. А нинѣ спôльна помôчь єсть бôльше потрѣбна, якъ коли небудь.

Наконець, и то рѣчь найважнѣйша, треба старати ся всѣми силами о то, щобы взяти нашихъ селянъ въ опѣку передъ всякими вызыскувачами, що умѣють зручно обходити всѣлякû законы и доводять темный народъ до руины, котрои остаточнымъ наслѣдкомъ єсть розпука и выплываючû зъ неи такû проявы, якъ ось тû, якû теперь видимо.

Мы то знаемо й самû мѣркуємо, що отсû нашû рады не суть такими, котрû могли бы то лихо усунути, яке теперь у насъ настало, але мы хотѣли лишь на то вказати, що коли мае ся злому зарадити, то треба до того стремѣти трома дорогами: въ законодавчôй, суспôльно-економічнôй и просвѣтнôй дорозѣ; не треба собѣ легковажити сихъ проявôвъ, але радити противъ нихъ завчасу, енергічно и радикально.

Переглядъ політичный.

Органъ найвысшои Рады санітарнои Österr. Sanitätswesen доносить, що міністерство наказало, щобы кожда громада була заосмотрена въ средства десінфекційнû а именно въ карболеву кислоту и гашене вапно. Бѣднû громады мають достати вôдповѣднû кредиты зъ фондôвъ краєвыхъ.

Мѣжь Чехами на Моравѣ утворила ся молодоческа партія, котра на мѣсце дра Пражака кандидує на посла до Рады державнои адвоката Тучека; его контркандидатомъ єсть сынъ Пражака.

Пôсля приватныхъ вѣстей зъ Лондону, надôслало правительство россійске англійскому правительству вôдписъ справозданя полковника Іонова о послѣднôй стычцѣ российскои експедиціѣ зъ Афганами, зъ завѣренемъ, що експедиція та мала лишь цѣль наукову и Россія не думає зовсѣмъ нарушати кругъ вплыву англійского.

Сконстатовано урядово, що холера появила ся вже й въ Києвѣ, де 30 серпня занедужало на азійску холеру 15 особъ, зъ котрыхъ 10 того ще самого дня померло.

Зъ Букарешту доносять, що міністерство войны постановило замовити якъ найскорше значне число карабінôвъ Манліхера малого калібру.

Въ Бѣлградѣ ходить чутка, що скупщина буде розвязана ажь зъ кôнцемъ грудня и що давна угода торговельна зъ Австро-Угорщиною буде продовжена.

Новинки.

Львôвъ дня 3 вересня.

— **Громадѣ Залѣсє,** въ повѣтѣ нискôмъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованя и перенесеня.** Управитель лѣсôвъ и дôбръ скарбовыхъ Зд. Сточкевичъ перенесеный въ Турѣ великои до Ясеня, а асистентъ лѣсництва Артуръ Паленчъ Хвалибоговскій именованый управителемъ лѣсôвъ и дôбръ скарбовыхъ для Турѣ великои.

— **Конкурсы.** Збаражскій судъ пошукує писаря за вынагородою 25 зр. — При гімназіи въ Перемышли опорожнена посада сторожа школьного. Речинець подава ся до кôнця с. м. Выслуженû пôдофіциры мають першеньство. — Ц. к. судъ повѣтовый въ Лопатинѣ потребує двохъ писарѣвъ, що вмѣли бы и по руски и по польски говорити и писати, а коли можна, то й по нѣмецки. Вынагорода мѣсячна 20 до 25 зр. — Ц. к. Намѣстництво розписує конкурсъ въ цѣли роздаия запомогъ въ фундаціи ювілейнои урядникôвъ судовыхъ округа высшого суду краєвого у Львовѣ. Тû запомоги призначенû для вдôвъ и сирôтъ по урядникахъ судовыхъ IX, X и XI кл. ранги. До поданъ треба додати свѣдоцтво убожества и доказъ, що отець взглядно мужь бувъ урядникомъ судовымъ згаданои ранги. Подания треба вносити до Намѣстництва до кôнця вересня.

— **Програма прогульки товариства рускихъ ремѣсникôвъ „Зоря“** до Стрыя. 1. Въ недѣлю 4 вересня рано о год. 8 и 16 мін. пôсля часу львôвского вôдходить прогульковый поѣздъ зô Львова, а приходить до Стрыя о год. 10 и 21 мін. 2. Похôдъ зъ музикою до мѣста. Перекуска въ „Народнôй Торговли“ и у пп. Лехицкого и

братови Валтазарови передала ленту до шпады, котру его сестра Пелінеля при недавнôй стрѣчи обѣцяла ему вышити на недалекû игры лицарскû.

И графиня Дорія и Енріко замѣтили добре, яке прикре враженє зробила ся просьба на Оленѣ. Молода дѣвчина зблѣдла, затремтѣла, але скоро отямилась и спытала:

— Чи мôй братъ Валтазаръ жадавъ вôдъ Пелінелѣ тои ленты?

Енріко думавъ, що се нѣчо, коли неправду скаже, и вôдповѣвъ:

— Такъ єсть, вôнъ жадавъ.

Олена зложила ленту и сховала єѣ у своій шафѣ.

— Я передамъ єѣ свому братови.

Вôдъ тои хвилѣ знала Олена, яка єсть рôжниця межи братомъ и сестрою, а межи милымъ и милою.

Она вже не очѣкувала его такъ, якъ дотеперь, зъ довѣрємъ и радостію, а таки бажала его якъ найскорше побачити, була неспокôйна, а коли вôнъ и прийшовъ, то утѣкала. Коли вôнъ бувъ далеко, то она душею розмавляла зъ нимъ безъ упину, а коли бувъ при нѣй, то и слова не могла промовити до него. Притôмъ блѣдла она що дня бôльше, все була сумна и прибита; а коли замѣтила, що на ню дивлять ся, то въ однôй хвили прибирала веселѣйше лице, що однакъ зраджувало найбôльше єѣ смутокъ.

Першимъ, що замѣтивъ сю змѣну, бувъ самъ Валтазаръ. Вôнъ не могъ не здогадатись, що она задля него такъ посумнѣла та зажурила ся.

Дѣти звычайно сперечають ся мѣжь собою и одно другому робить на злость; але симъ разомъ тревало се вже за довго, а Валтазаръ не могъ собѣ нѣякъ пригадати, коли и де вôнъ свою сестру Олену образивъ такъ, що она на него дивить ся такими хмарными очима:

Вкôнци запытавъ вôнъ єѣ самъ:

— Сестричко, Олено, ты вôдъ якогось часу гнѣваєшь ся на мене. Скажи менѣ, за що? Признай ся щиро. Коли я що злого вдѣявъ, то направлю; а коли ты що злого вдѣяла, то такожъ се направишь. Але ты не повинна на мене гнѣвати ся.

— Нѣхто на тебе не гнѣває ся, любый братчику — вôдповѣла Олена. — Противно, я хочу тобѣ велику радôсть зробити, тôлько я таю єѣ ще передъ тобою.

— Ну, ты не повинна таѣти єѣ такъ довго передо мною; бо въ такои надмѣрнои радости я вже трачу всю охоту до житя.

Чимъ веселѣйшимъ бувъ Валтазаръ, тымъ сумнѣйшою ставала Олена.

— Ты оповѣвъ однôй гарнôй пани, що при найблизшихъ лицарскихъ играхъ и ты въ перше выступишь.

— Справдѣ, я казавъ се.

— А тая гарна панѣ вышила тобѣ на втѣху ленту и казала менѣ передати тобѣ, брате. Отъ и на тобѣ єѣ!

Валтазаръ все ще думавъ, що тая гарна панѣ, о котрôй она говорить, то она сама; и вôнъ розхваливши гарно вышивану ленту, хотѣвъ Олену за ню поцѣлувати. Але она недопустила до того.

— Ой прошу тебе, дай менѣ спокôй. Тажь ты знаєшь дуже добре, хто се тобѣ дає; то й не жартуй такъ зô мною. Ты знаєшь, що се Пелінеля.

Валтазаръ думавъ, що Олена кпить собѣ зъ него; але якъ замѣтивъ, що въ очахъ молодои дѣвчины замеркотѣлы такû двѣ сльозинки, котрû и найдосвѣднѣйшого чоловѣка можуть довести до розпуки, попавъ вôнъ наравъ въ лютôсть и ставъ такъ кричати на Олену, що она зô страху ажь остовпѣла.

— Хто се сказавъ?

Олена такъ налякала ся лютого выгляду Валтазара, що въ нестямѣ голосно вымовила имя Енріка. Однакъ заразъ жалувала того, бо Валтазаръ попавъ въ такій гнѣвъ, що ленту пôрвавъ на шматки и грозивъ, що тû шматки кине пôдъ ноги Пелінели на такôмъ мѣсци, де найбôльше людей буде се видѣти.

Довго натрудила ся Олена, закимъ Валтазара якъ такъ утихомирила и пôрвану ленту вырвала зъ его кулакôвъ.

Костеркевича въ ринку. 3. Година 12: Обѣдъ въ Стрыю въ готелю краковскомъ. 4. Година 3: Народнѝ забавы въ „Вôльшинѣ“. 5. Година 7: Представленє аматорске „Капраль Тымко“. 6 Освѣтлене огороду, штучнѝ огнѣ и т. п. 7. Поворотъ до Львова звычайными поѣздами до 14 днѣвъ. — Каса зелѣзнича у Львовѣ выдасть білєтъ до ѣзды тамъ и наповоротъ за оказанємъ леґітімаціи, котра коштує для третои клясы 1 зр. 20 кр., а за доплатою при касѣ зелѣзничôй 80 кр. до ѣзды другою клясою. Леґітімація тая управняє также до вступу до „Вôльшины“. Для мѣсцевыхъ вступъ до Вôльшины 10 кр. вôдъ дорослои особы.

— **Письменный испытъ зрѣлости** въ гімназіи рускôй у Львовѣ начне ся дня 7 с. м.

— **Списъ огнѣвъ** не може скôнчити ся завдяки недбалости и неосторожности людскôй. Що дня майже надходять вѣсти о новыхъ огняхъ. Дня 12 серпня въ ночи о год. 11 повставъ огонь на хуторѣ въ Клекотовѣ и спаливъ стодолу зô збôжемъ, сушарню, стайню кôньску, будынокъ для службы, а коло хутора десять стиртъ збôжа по 100 кôпъ, отже разомъ 1000 кôпъ. На ратунокъ прибули зô Шнирова жандармы: комендантъ Ліштманъ, Яновъ и Маєръ. При ихъ помочи уратовано стайню на коровы и прочѝ будынки господарскѝ. — Въ Миховенахъ, въ пов. сучавскômъ, згорѣло вôсѣмь загородъ селяньскихъ. Въ однôй хатѣ згорѣла шестилѣтна дитина такъ, що тôлько попôлъ зъ неи найдено. — Минувшого тыжня въ громадѣ Рудна мала пôдъ Решовомъ згорѣло 28 домôвъ и 18 стодôлъ зô збôжемъ. Причиною огню бувъ придуркуватый хлопець, що все бавивъ ся огнемъ.

— **Вôдпустъ въ Кальваріи пацлавскôй** коло Добромиля, що мавъ ся зачати дня 11 вересня, заказало ц. к. староство добромильске. Тому що на сей вôдпустъ збирає ся звычайно кôлькадесять тысячь богомôльниковъ, то добре бы було, щобы заказъ вôдпусту розголошено скрôзь, щобы людемъ заощадити коштôвъ и непотрѣбнои подорожи. Ц. к. жандармерія и сторожа не допустить до того, щобы на Кальваріи зôбрало ся бôльше число богомôльникôвъ.

— **Мачоха.** Слово се вже само собою єсть страшне для дѣтей, котрымъ мати умерла, бо все уявляють собѣ мачоху злôстною и пакôстною. Такою мачохою єсть Катерина Кондрацка, у Львовѣ, котра въ лютый способъ мучила свого 13 лѣтного пасерба. Сусѣды, що въ нею мешкають въ однôй каменици, довесли о тômъ поліціи. Прийшовъ аґентъ поліційный и той заставъ хлопця замкненого въ творѣ коминовômъ. Вôнъ такій марный, що тôлько шкôра и кости на нѣмъ. Мачоха замыкала єго звычайно въ коминѣ вôдъ 8 год. вечеромъ ажь до полудня на другій день. Притômъ, замыкаючи єго не давала єму нѣчого, анѣ ѣсти анѣ пити. Отець не стававъ въ оборонѣ сына, а противно опанованый такою вѣдьмою самъ помагавъ ѣй знущати ся надъ сыномъ. Слѣдство выкаже може ще дещо бôльше въ тôй справѣ.

— **Маневры** 4 и 13 корпусу, котрѝ мали вôдбути ся въ Пятицерквахъ на Угорщинѣ межи 15 а 20 с. м. вôдкликанѝ также. Вояки вертають до дому.

— Сежь не така провина, коли гарна дѣвчина выпие лицареви ленту до шпады; тому й не треба такъ гнѣвати ся.

Але въ душѣ якъ она радувала ся зъ того, що Валтазаръ такъ розплютивъ ся!

— Алежь я еѣ о ленту не просивъ! Нѣ еѣ, нѣ жадну иншу!

— То може сказавъ ты се Енрікови.

— Коли вôнъ такъ тобѣ сказавъ, то збрехавъ. Але ажь теперь я знаю, чому вôнъ тобѣ сказавъ. Навчу я его чемности, коли вôнъ еѣ дома не навчивъ ся.

Олена не могла здержати молодця, що палавъ жаждою пôметы. Сейчасъ побѣгъ Валтазаръ до конюшого, до свого батька и до Баротого и всѣмъ своимъ знакомимъ оголосивъ, що при короли и всѣхъ лицаряхъ буде на житє и смерть бити ся зъ Енрікомъ Чефрані, бо той кинувъ на него таку образу и клевету, що єѣ чесный лицарь не повиненъ нѣ хвилѣ на собѣ терпѣти.

Але чимъ Енріко образивъ и оклеветавъ, того не сказавъ Валтазаръ нѣкому. Лише чувъ ся вôнъ такъ ображенымъ, що готовъ бувъ бороти ся зô своимъ суперникамъ чи пѣшки, чи кôнно, въ панцирѣ або и безъ панцира, копіемъ короткимъ, або довгимъ, мечемъ або и дручкомъ такъ довго, поки его не переможе и не приневолить, вôдкликати клевету.

(Дальше буде).

— **Вовки** розмножили ся сего року дуже въ Русмолдавици въ Буковинѣ и робили вôдъ довшого часу богато шкоды. Дня 24 м. м. подибавъ тамошный управитель лѣсôвъ и доменъ п. Кохановскій кôлька вовкôвъ, котрый що йно роздерли телицю. На другій день уряджено ловы. Въ лѣсѣ найдено сѣмъ сегорôчныхъ вовкôвъ, зъ котрыхъ двохъ убито. На другій день польовано дальше и подибано знову трехъ вовкôвъ, але тѝ утекли. На тыхъ ловахъ найдено также вола, обдертого зô шкôры, власнôсть господаря Юрія Кочергана. Се злодѣѣ украли вола и здерши шкôру забрали зъ собою ледви якихъ 15 клґр. мяса. Крômъ того въ Русмолдавици маѥ бути два стада вовкôвъ, и то оденъ у Вернарцѣ (8 вовкôвъ), а другий въ Тонкатику (6 вовкôвъ).

— **Засудъ.** Десять жидôвъ зъ Бѣлки, що ще въ лютômъ напали жандарма Снѣгула и тяжко побили єго, ставали теперь въ Новômъ Санчи передъ судомъ. Одного зъ нихъ засуджено на пôвтретя року тяжкои вязницѣ, чотирехъ по два роки, а одну жидôвку за кривоприсягу на кôлька мѣсяцѣвъ. Прочихъ увôльнено.

— **Трипайцятьлѣтва убійниця.** Въ Берлинѣ передъ кôлькома днями ставала передъ судомъ 13 лѣтна дѣвчина, обжалована о убійство и крадѣжь. Она убила свого 7-лѣтного природного брата, щобы пômстити ся на мачосѣ. Судъ довѣдавъ ся зъ розправы, що молода убійниця жила дома середъ найгôршихъ вôдносинъ моральныхъ и тому засудивъ єѣ лише на три роки вязницѣ.

Штука, наука и література.

Ч. 16 „Зорѣ“ мѣстить на першôй сторонѣ новый портретъ Ивана Нечуя-Левицкого, много заслуженого украиньского писателя. Крômъ того суть тамъ ще два иншѝ образки: „Камѣнь Перунъ на Днѣстрѣ“ и статуетка „Запорожецъ“. По при літературнѝ працѣ зачатѝ давнѣйше, маємо ту новѝ: К. Устияновича, Галки, Чайченка, Франка, Кокорудза, К. Лучаковского и ин.

— Товариство „Просвѣта“ выдало за серпень книжочку: „Финляндія и Сахара“, написану В. Чайченкомъ.

— Спôлка выдавнича въ Краковѣ выдає письма пок. кс. Валеріяна Калинки. Въ найновѣйшômъ третômъ томѣ мѣстять ся меншѝ працѣ историчнѝ бл. п. Калинки, котрѝ историкъ не може мовчки поминути. Томъ сей складає ся зъ такихъ вôддѣлôвъ: I. Polska pod trzema obcemi rządami. II. Rząd rossyjski. III. Polityka polska w Polsce. IV. Listy o Królestwie. V. Listy o Rusi. VI. Rozkoł. VII. Wyznanie jereja. VIII. Listy o wychowaniu w Królestwie. IX. Życie publiczne w Wielkopolsce. X. Rady mieszkańca Wielkopolski и XI. Polska w roku 1860.

Всячина.

— **За пôвтора години зъ Вѣдня до Будапешту.** Така вже людска натура, що чоловѣкъ нѣколи не вдоволяє ся тымъ, що єсть або що має, але все ще хоче чогось бôльше, чогось нового, чогось ще лѣпшого. Давнѣйше, коли ѣздилось свѣтами лишь кôньми, люде якось тымъ вдоволялись; теперь же, коли настали зелѣзницѣ, то вже й поспѣшнѝ поѣзды за поволи имъ ѣдуть и люде хотѣли бы ще бôльше дорогу скоротити, ще скорше ѣздити — лѣтати летомъ блыскавки и придумують вже зелѣзницѣ електричнѝ. Ото пôднято теперь на ново гадку завести мѣжь Вѣднемъ а Будапештомъ, на просторѣ майже такômъ, якъ мѣжь Львовомъ а Чернôвцями, електричну зелѣзницю, котрою можна бы переѣхати зъ одного зъ тыхъ мѣстъ до другого за пôвтора годины. Ще зъ початкомъ 1891 р. предложило було акційне товариство фабрики машинъ Ганца въ Будапештѣ угорскому міністрови торговлѣ проектъ будовы електричнои зелѣзницѣ мѣжь обома столицями, котра на просторѣ 250 кільометрôвъ мала бы служити выключно для перевозу людей, и вôдбувала бы ту дорогу за $1^1/_2$ годины. Міністеръ Баросъ вôдкинувъ тогды той проектъ, бо казавъ, що не дасть ся перевести такъ зô взглядôвъ технічныхъ якъ рôвножь и фінансовыхъ. Теперь же удало ся инжинерови згаданого товариства, Циперовскому, усунути всѣ давнѣйшѝ трудности технічнѝ и фінансовѝ, а дирекція подала ново выготовленый проектъ до міністерста зъ просьбою, щобы ѣй дозволено розпочати вступнѝ роботы пôдъ електричну зелѣзницю на згаданômъ просторѣ. Такъ отже незадовго може будемо мати велику зелѣзницю електричну межи Вѣднемъ а Будапештомъ. Выходить чимъ разъ бôльше на то, що перестанемо ѣздити парою, а будемо ѣздити електрикою.

— **Якъ называє ся сіямскій король.** Нема короля на цѣлômъ свѣтѣ, котрый мôгъ бы похвалити ся довшимъ прôзвищемъ, якъ король сіямскій. Европейцѣ называють его коротко Чуляльонъ-Корнъ I, але справдѣшне его прôзвище есть трошки довше; хто хоче, нехай спробує вымовити его борзо въ однôй мінутѣ, ось оно: „Сомдечь Фра Паріндъ Мага Буляльонкорнъ Патіндръ Дебія Мага Монґутъ Пурусіярату Рая Я Бамонґзе Варутъ-мабронґзе Паробутъ Варакъ-гатіяра-раянікаротама Чатуранта-парама-маба Чакрубаръ-тіраґазанкасъ-Парума-дармъ-мікемага-руядъгірая Пара Манартъ Пабітъ Фра Чуля Чомкльовъ Човъ Ю Гуа.“ Хто зъ нашихъ навчивъ бы ся того прôзвища на память, той вартъ дôстати нагороду.

— **Добрый способъ вôдмежувати поле.** Давнѣйшими часами бувъ на Литвѣ звычай, що коли люде розмежували поле и усыпали вже на межахъ копцѣ, то привели кôлькохъ хлопцѣвъ изъ села, поклали ихъ на копцяхъ и доти били, доки ажь они могли вытримати. Они памятали вôдтакъ цѣле житє то мѣсце, на котрômъ дѣтьми дôстали таку памятку. Ще сего столѣтя переслухували одного Литвина за свѣдка, котрый такъ сказавъ: Доси пшла межа, бо тутъ мене били. Подôбный звычай єсть ще нинѣ въ Стиріи и другихъ краяхъ альпейскихъ.

Телеграмы.

Вѣдень 3 вересня. Вôдъ вчера застановлено цѣлый безпосередный рухъ ваґонôвъ особовыхъ и спальныхъ до Нѣмеччины и зъ Нѣмеччины, а такъ само и безпосередный рухъ межи Парижемъ а Вѣднемъ на всхôдно-курерскômъ поѣздѣ. Можна лишь пересѣдати ся на границяхъ.

Гавръ 3 вересня. Вчера занедужало тутъ 50 людей на холеру а померло 15.

Берлинъ 3 вересня. Урядово доносять, що дня 1 с. м. було въ Гамбурзѣ 626 выпадкôвъ занедужаня а 116 выпадкôвъ смерти, въ Альтонѣ 27 и 3, въ Кіль 3 и 1, въ Вільгельмсгафенъ 16 и 3. Вчера вôдставлено до шпиталю 426 недужихъ а 184 трупôвъ. Доси вывезено зъ приватныхъ домôвъ всего 3917 недужихъ и 1877 трупôвъ.

Лондонъ 3 вересня. Въ Болінґтонъ (округъ Честеръ) померла одна жѣнка на холеру.

Берно 3 вересня. На всѣхъ зелѣзницяхъ и корабляхъ заведено всякѝ мѣры осторожности противъ холеры. Въ кôлькохъ мѣстахъ поставлено пасажирôвъ пôдъ надзôръ лѣкарскій.

Розкладъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

(важный вôдъ 1 мая с. р.)

Вôдходяты	Куреръ		Особовый			Мѣшаный
До Кракова	3·07	10·41	5·26	11·01	7·56	—
„ Пôдволочискъ въ Пôдв.	3·10	—	10.02	10·52	—	—
(зъ голов. двор.)	2·58	—	9·41	10·26	—	—
„ Черновець	6·36	—	9·56	3·22	10·56	—
„ Стрыя	—	—	6·16	10·21	7·41	—
„ Белзця	—	—	9·51	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	7·36
„ Зымнои Воды	—	—	4·36	—	—	—

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Кроховецкій.

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.